

Underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013 Skärholmen

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

- Underlag till budget för år 2011 och inriktning för 2012 och 2011 godkänns.
- Omedelbar justering.

Steinunn Á Håkansson

Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningens förslag utgår från stadens övergripande inriktningsmål och Vision 2030. Förslaget beskriver bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder.

I ärendet redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor under de kommande tre åren, där vi särskilt prioriterar Söderortsvisionen och utvecklingen av Skärholmen/Kungens kurva, trygghetsfrågorna, den lokala områdesutvecklingen samt att sänka sjukfrånvaron och arbeta för ett resultat-baserat synsätt.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska plan för ekonomin för en period av tre år tas fram. Planen ska baseras på stadens vision 2030 och under respektive inriktningsmål ska de strategiska satsningarna anges i punktform. Under respektive verksamhetsområde ska en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten redovisas för de kommande åren.

Ärendet

Ärendet har tagits fram i samarbete med förvaltningsledningen och medarbetare vid samtliga avdelningar.

Ärendets beredning

Ärendet inrapporteras i ILS-webb senast den 26/3. De fackliga organisationerna har informerats den 18/3.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Skärholmens stadsdelsnämnd anger i punktform strategiska satsningar för hur vi ska bidra till och förverkliga kommunfullmäktiges tre inriktningsmål under planperioden 2011-2013.

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Söderortsvisionen och utvecklingen av Skärholmen/Kungens kurva verkställs.
- Skärholmen upplevs som en säker, snygg och trygg stadsdel. Stadsdelsnämnden ska samverka med Brottsförebyggande rådet för att den upplevda otryggheten ska minska.
- Stadsdelsnämnden ska samverka med fastighetsägare och trafik- och renhållningsnämnden för en bättre renhållning och skötsel.
- Stadsdelsnämnden ska samverka för att det byggs bostäder i Skärholmen med olika upplåtelseformer som är tillgängliga för medborgarna.
- Stadsdelsnämnden ska utveckla formerna för medborgarinflytande och delaktighet i stadsdelen.
- Stadsdelsnämnden ska utveckla och förbättra den lokala områdessamverkan.
- Stadsdelsnämnden ska samarbeta med Stadsteatern och föreningar för att främja kultur- och föreningsverksamhet och utveckla ytterligare former för kultur enligt kulturplanen.
- Stadsdelsnämnden ska stärka individer i rollen att ta till vara sina egna resurser och öka sin självständighet för att så långt som möjligt bli oberoende av försörjningsstöd.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Vision 2030 och Skärholmens värdegrund är medarbetarnas utgångspunkt i mötet med medborgarna.
- Stadsdelsnämnden ska utveckla ett gemensamt anhörigstöd för alla anhöriga till äldre och personer med funktionsnedsättning som är i behov av stöd.

- Stadsdelsnämnden arbetar med förebyggande och tidiga insatser för barn och unga för att trygga en positiv social utveckling.
- Stadsdelsnämnden har en boendekedja för socialt utsatta personer, från hemlöshet till eget kontrakt.
- Stadsdelsnämnden möjliggör för individen att ta tillvara sina egna resurser och så långt som möjligt bli oberoende av socialtjänstens insatser.
- Stadsdelsnämnden tillvaratar, tillsammans med familjen, förskola, skola, socialtjänst och övriga aktörer, de gemensamma resurserna så att barn och unga kan växa upp till självständiga vuxna.
- Hälso- och miljöarbetet inom förskola och fritid ska utvecklas och förbättras.
- Det generella föräldrastödet för barn och unga ska utvecklas.
- Valfrihet främjas genom nya e-tjänster.
- Stadsdelsnämnden arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare med ett hållbart medarbetar- och ledarskap.
- Tillsammans ska vi sänka sjukfrånvaron och skapa en hög frisknärvaro.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Alla enheter anpassar sin verksamhet till brukarnas behov och efterfrågan utifrån de ekonomiska förutsättningarna.
- Stadsdelsnämndens resurser utnyttjas effektivt för medborgare och brukare. Genom resultatbaserad styrning och ständiga förbättringar ska vi skapa effektivare arbetssätt.

2. Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos (USK)

	2009	2010	2011	2012	2013	2010-2013 i antal
0-5 år	2 743	2 812	2 843	2 847	2 846	34
6-15 år	4 046	4 041	4 016	4 037	4 106	65
16-19 år	1 957	1 947	1 924	1 829	1 790	-157
20-44 år	11 675	11 950	12 014	12 105	12 254	304
45-64 år	7 532	7 610	7 663	7 705	7 795	185
65-79 år	3 348	3 364	3 377	3 361	3 379	15
80- år	1 495	1 512	1 500	1 495	1 476	-36

Summa	32 796	33 236	33 337	33 379	33 646	410
-------	--------	--------	--------	--------	--------	-----

Skärholmens befolkning förväntas öka med 410 personer under perioden 2010-2013. Den största ökningen förväntas ske i åldrarna 20-64 år, där ökningen är beräknad till ca 489 personer. I åldern 0-5 år förväntas en ökning av 34 barn vilket påverkar förskoleverksamheten. Åldersgruppen 65-79 år förväntas öka med 15 personer, medan 80+ förväntas minska med 36 personer. Detta påverkar omsorgen om äldres verksamheter.

2.1 Förskoleverksamhet

Skärholmens barnomsorg omfattar förskola för barn som är 1-5 år. Den kommunala förskolan är organiserad i tre förskoleenheter med varsin rektor, Bredäng, Skärholmen samt Sättra-Vårberg. Förskoleenheterna är fördelade på totalt 27 förskolor och en dagbarnvårdare, med i genomsnitt 1363 barn inskrivna 2009.

I Skärholmen är många småbarnsföräldrar hemma med vårdnadsbidrag och besöker istället våra öppna förskolor. Under åren 2010-2013 kommer barnantalet, enligt prognosen från USK, att öka med 34 barn. Vår planering att utöka med ytterligare en förskola i Bredäng beräknas täcka behovet av barnomsorgsplatser under denna period.

Inom förskolan fortsätter satsningarna på kompetensutveckling och fortbildning, främst inom språkutveckling och föräldrasamverkan samt utbildning av barnskötare till förskollärare. Stadsdelen har idag 27 personer i förskolan som utbildar sig till förskollärare. Mellan år 2010 och fram till år 2013, blir dessa personer successivt färdiga med sin examen. Det är viktigt att den stadsövergripande satsningen på vidareutbildning av barnskötare till förskollärare, kontinuerligt fortsätter. Förskolorna fortsätter att ta emot lärarstudenter i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), då detta är ett viktigt led i arbetet med att rekrytera fler förskollärare till Skärholmen.

Även arbetet med demokrati, likabehandlingsplaner, genus- och mänskliga rättigheter fortsätter. Föräldrastöd och föräldrasamverkan är viktigt inom förskolan och ska fortsätta. Förskolan strävar efter en hållbar livsmiljö och då behövs soprum som kan rymma varje förskolas hela sopsortering. Miljö och en god hälsa blir viktiga punkter att arbeta med då många barn är överviktiga. Vi fortsätter att arbeta i små barngrupper i förskolorna.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Demokrati- och genusarbetet med ungdomarna fortsätter inom fritiden. Även anpassning av en bra fritidsverksamhet för funktionshindrade ungdomar fortsätter. För att skapa kontinuitet och därmed trygghet för både ungdomar och deras föräldrar, ska vi satsa på att öka antalet heltidsanställda med utbildning. Samverkan med föreningar, studieförbund, Stadsteatern, Studieförbundet med flera ska fortsätta.

Antalet besökare i genomsnitt till våra fyra mötesplatser för yngre ungdomar och Ungdomens Hus för äldre ungdomar har varierat mellan 10-70 besökare under vardagar och mellan 30-70 besökare på fredagar. Andelen flickor har varit mellan 20-50 %. Vår ambition är att öka antalet besökare och ha en fortsatt jämn könsfördelning.

För att utveckla de öppna parkerna, det vill säga öppen förskola på förmiddagarna och parkleksverksamhet på eftermiddagarna, planeras olika inriktningar efter besökarnas önskemål. Idag finns tre öppna förskolor i stadsdelen med fyra parklekar. Vi planerar att öppna ytterligare en öppen förskola i anslutning till en parklek så att det finns en öppen park i varje stadsdelsområde. Detta ökar servicen till våra småbarnsföräldrar och till övriga medborgare i hela Skärholmens stadsdelsförvaltning. Vi ska skapa förutsättningar för att utveckla vårt samarbete med lokala föreningar för barn och unga.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

Verksamheterna för barn och unga fortsätter enligt Stockholms stads strategiska plan för barn- och ungdomskultur, "Kultur i ögonhöjd". Vi erbjuder barn och ungdomar professionella kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande. Barn och unga ska ha inflytande över och vara delaktiga i kulturlivet. För att uppnå dessa mål utvecklar vi samverkan med olika aktörer som arbetar med barn, ungdomar och ungdomsfrågor. Även ungdomar med funktionsnedsättning ingår i denna grupp. Verksamheterna köper regelbundet in teater, musik och dansföreställningar.

Stadsdelen fortsätter sitt samarbete med Stadsteatern i Skärholmen, som nyligen öppnat sin barn- och ungdomsscen. Vi ökar samarbetet med ungdomsföreningar i de öppna parkerna. Stadsdelen vill även ha ett fortsatt gott samarbete med andra föreningar. Vi planerar en budget för föreningsbidrag under den närmaste treårsperioden. Det är angeläget att det finns goda förutsättningar för kulturgårdarna Skärholmens gård och Jakobsbergs gård att utvecklas.

Kommunfullmäktige har beslutat om en ny ridanläggning i Sätra. Arbetet startade under hösten 2009 och beräknas vara klart 2011.

En upprustning och modernisering av Vårbergs IP kommer att genomföras. Staden planerar vidare för "projekt fotbollshall" där syftet är att skapa förutsättningar för en god arbetsmarknad och för att stimulera ungdomsidrotten.

2.4 Äldreomsorg

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013	Ökning/minskning 2010-2013
65-79	3348	3364	3377	3361	3379	15
80-	1495	1512	1500	1495	1476	-36

Skärholmens äldre befolkning (65-80+) förväntas minska med 21 personer under planperioden 2010-2013. I ett längre perspektiv mellan 2012 och 2018 förväntas

åldersgruppen 65-79 år att öka med 82 personer, medan åldersgruppen 80+ fortsätter att minska med 53 personer. Förändringarna förväntas avspeglar sig på Sättra vård- och omsorgsboende och i hemtjänsten. Stadsdelsförvaltningens erfarenheter av valfrihetssystemet visar att Sättra vård- och omsorgsboende inte efterfrågas av medborgare i övriga stadsdelar. Genom valfriheten väljer även medborgare i Skärholmen att flytta till andra stadsdelar. Det finns ingen kö till boendeplatserna och en överkapacitet kan konstateras i förhållande till befolkningen. Förvaltningen följer utvecklingen av Sättra noga för att kunna anpassa verksamheten efter framtida behov.

Ålder	Hemtjänst	Vård- och omsorgsboende	Hemtjänst och vård- och omsorgsboende
65-79 år	236	51	287
80+	376	169	545
Totalt	612	220	832*

**Dagverksamhet, trygghetslarm, korttidsvård och växelvård är inte inräknat.*

Under 2011 kommer omvandlingen av Skärholmens servicehus till trygghetsboende vara genomförd. I samband med omvandlingen kan sannolikt en viss övertalighet bland personalen som arbetar med servicehusets hemtjänst uppstå; på trygghetsboendet väljer den boende hemtjänstutförare enligt kundvalsmodellen.

Omsorgen om äldre erbjuder ett aktivt och tryggt åldrande i enlighet med vision 2030. Satsningar kommer att göras tillsammans med stöd till personer med funktionsnedsättning för att utveckla anhörigstödet över åldersgränserna. Förvaltningen bedömer att behovet av personal under planperioden kommer att minska inom äldreomsorgen bland annat utifrån omvandlingen av Skärholmens servicehus och eventuellt kommande entreprenadupphandlingar.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheterna inom stöd till personer med funktionsnedsättning omfattar cirka 510 personer, där samma person kan vara beviljad flera insatser enligt LSS och eller SoL. Beställarsektionen har 82 beviljade insatser av personlig assistans enligt LASS, 132 av insatstypen daglig verksamhet, 102 beviljade insatser av hemtjänst. 69 personer bor på stadsdelens LSS bostäder. Övriga insatser som beviljas är exempelvis ledsagning, avlösning, korttidsvistelse. Tendensen är att ansökningar av insatser ökar inom hemtjänst i stadsdelen, vilket kan bero på Skärholmens höga ohälsotal, stor inflyttning samt att vårdtiden på inom landstinget tenderar att bli kortare. Antalet barn- och ungdomsärenden ökar, vilket ställer krav på utökad samverkan mellan socialtjänsten, landstinget och skolan.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar med staden för att utöka och utveckla sina LSS bostäder, under 2010 färdigställs sexton lägenheter. Under 2012 planeras tolv lägenheter och 2013 sex lägenheter. Totalt under planperioden planeras 18 lägen-

heter. Efter planperioden ska alla LSS bostäder i Skärholmen ha fullvärdiga lägenheter enligt länsstyrelsens norm.

Stadsdelen kommer att kunna erbjuda olika boendeformer för att möta framtida behov, exempelvis lägenheter för sambor. Genom det stora utbudet av bostäder kommer Skärholmen att attrahera nya målgrupper, vilket kommer att ställa nya krav på medarbetarna. Satsningar kommer att göras, tillsammans med omsorgen om äldre, för att möta anhörigas behov av stöd. Generella frågor inom stöd till personer med funktionsnedsättning, likt Äldre direkt, skulle kunna vara ett område att utveckla inom kontaktcenter.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

I stadsdelen bor drygt 8700 barn och unga i åldern till 0-19 år. Vid senaste årskiftet var 350 aktuella för utredning eller olika former av behandlingsinsatser (ca 4 %). Vårdkostnaderna för barn och ungdomar har länge medfört stora budgetunderskott. En strategisk fråga de närmaste åren är att ta fram och genomföra åtgärder för att minska kostnaderna. Den nya gemensamma organisationen av individ och familj ger möjlighet till samordning och effektivare arbetssätt utan att minska kvaliteten i insatserna. Vi behöver förbättra samarbetet med landstinget för att komma överens om insatser och kostnadsansvar för barn och unga med behov av psykiatrisk vård. Stor vikt ges evidens- och kunskapsbaserade metoder och behandling. Inriktningen är att insatser i första hand ska ske inom öppenvården i närmiljön. Ett särskilt behandlingsteam utvecklar fortlöpande nya behandlingsmodeller, som har stöd i forskning och bygger på erfarenhet av målgruppen ungdomar med en komplex problembild. Vi befärar att antalet ensamkommande flyktingbarn kommer att öka, vilket innebär att vi behöver förbättra utbildningen för familjehem. Fält- och fritidsverksamheterna har ett gemensamt uppdrag att samverka i det förebyggande arbetet för stadsdelens ungdomar. Kvinnofridsprojektet i samarbete med närliggande stadsdelar permanentas för att ge stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer. Tillsammans med landstingets beroendemottagning fortsätter missbruksvården att erbjuda utredning, stödsamtal och kurser i återfallsprevention för personer med missbruksproblematik.

Inom socialpsykiatrin finns cirka 200 brukare. Vi förväntar en viss ökning av biståndsbedömda ärenden exempelvis personer med ADHD, dock en marginell förändring. Vi bedömer att effekterna av det nya ersättningssystemet från 2010 inte påverkar budgetförutsättningarna avsevärt.

I stadsdelens verksamheter finns flera modeller för det förebyggande arbetet, framför allt för barn och unga. Här ingår stadsdelsnämndens struktur för samverkan med förskola, skola, polis, landsting med flera. Socialtjänsten erbjuder konsulterande och rådgivande samtal till förskola, skola och fritid som ett led i tidig samverkan. Barn och ungdomar som anmäls misstänkta för sitt första brott kallas tillsammans med vårdnadshavare till samtal inom 1-3 dygn. Samtalen sker tillsammans med polis och avsikten är att förhindra nya brott. I samarbete med polis och åklagare fortgår uppbyggnaden av ett utredningscentrum för unga lagöverträdare med målet att förkorta utredningstiderna. Föräldratränings-

programmet Komet fortsätter och lanseras kraftigare för att nå ut till fler föräldrar. Stadsdelens projekt med hyresrådgivare behöver fortsätta som ett arbetssätt för att förhindra hemlöshet.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

	Skötselyta*	Naturmark*
Vinterväghållning	149	
Barmark	203	
Park	700	3800

* i 1000 kvm

Verksamheten för vinterväghållning utförs av Stockholm Entreprenad och upphandlas under 2012. Vi räknar med en marginell förändring av kostnaderna. Park- och barmarksskötsel utförs i egen regi, vilket under de senaste åren visat sig vara mycket kostnadseffektivt. Verksamheten ingår inte i aktivitetsplanen det närmaste året. Vi räknar med att kunna behålla en bra kvalitet och låga kostnader.

Merparten av naturmarken är Sätterskogens naturreservat, som sköts inom ordinarie budgetram. För att hålla naturreservatet i gott skick krävs åtgärder, som inte alltid kan tillgodose. Under treårsperioden fortsätter vi arbeta enligt samma princip men för att på lång sikt behålla områdets naturvärde behövs budgettillskott.

Periodens parkinvesteringar sker enligt beslutad parkplan. De färdiga anläggningarna kommer att skötas inom den ordinarie verksamheten och kommer inte att medföra merkostnader.

Stadsdelsförvaltningen arbetar långsiktigt och kontinuerligt för en grönare profil till exempel genom att påskynda tvärförbindelsen - spårväg. Verksamheterna källsorterar organiskt avfall för att möjliggöra att tillverkning av biogas.

2.8 Flyktingmottagande

Under 2009 har flyktingantalet minskat från 243 till 162, men från januari 2010 ser vi åter en ökning. Många av de nyanlända är anknytningsinvandrare, oftast barn och kvinnor. Vi befärar att antalet ensamkommande flyktingbarn kommer att öka och medföra fler placeringar i släktinghem. Vi bedömer att fler av de flyktingar som kommer hit de närmaste åren har behov av introduktionsersättning, vilket ökar kostnaderna. Medelbidraget har ökat på grund av höga hyror och större familjer. Förvaltningen drabbas av Försäkringskassans långa handläggningstider (barnbidrag, bostadsbidrag), vilket innebär att vi förskotterar kassans bidrag, som vi inte kan återsöka enligt lagen om allmän försäkring. Med liknande kostnadsläge kommer schablonersättningen inte att täcka behovet av utbetalning av introduktionsersättning. Med de förändrade förutsättningarna ser vi fram emot en förändrad schablonersättning.

En statlig utredning om samhällsorienteringens utformning pågår och det är i dagsläget inte möjligt att uppskatta omfattningen av det ekonomiska behovet.

Kommunövergripande verksamhet, statsbidrag för flyktingmottagande

Från och med 2010-12-01 förändras ersättningssystemet för generalschablonen, vilket innebär en förändring av statsbidragsintäkter. Vad förändringen innebär är svårt att bedöma i dag. Förvaltningen räknar med att intäktskravet anpassas efter förändringarna.

Stadsdelen söker också ersättning för olika extraordinarie kostnader. Efter beslutet om att fördela 50 % av intäkterna till stadsdelarna förväntas intäkterna öka.

2.9 Ekonomiskt bistånd

2009	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
antal hushåll	742	766	776	799	794	802	797	795	780	796	813	819
utbetald försörjningsstöd i mkr	5,8	6,1	6,3	6,4	6,1	6,3	6,4	6,4	6,2	6,1	6,4	6,2

Utbetalning av ekonomiskt bistånd ökade i början av 2009, men låg i slutet av året stabilt mellan 6,1 - 6,4 miljoner kronor. Under 2009 ökade ärendantalet med 77 hushåll. I början av 2010 ser vi fortfarande en ökning av hushåll och även antalet långtidsberoende ökar.

Kostnaden för ekonomiskt bistånd är starkt beroende av omvärlden. Det finns flera farhågor som gör att vi befärar ett ökat behov av ekonomiskt bistånd. Enligt ekonomiska prognoser vänder konjunkturen under den närmaste treårsperioden, men leder till väldigt få nya arbeten. I vår stadsdel ökar andelen långtidsberoende bidragstagare. Många står långt från arbetsmarknaden på grund av ohälsa, socialt utanförskap och bristande kunskaper i svenska. Även personer, som lämnat Försäkringskassan och inte klarar av kontakten med Arbetsförmedlingen ökar. De förlorar då möjligheten att åter söka sjukersättning och kan bli långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Ändringar i flyktingmottagandet innebär att antalet personer som behöver söka ekonomiskt bistånd ökar. Introduktionsersättning ges enbart till personer i samhällsintroduktion. Barnperspektivet beaktas alltid i det löpande arbetet. Kontrollarbetet med att göra rätt utbetalningar fortgår.

2.10 Arbetsmarknadsåtgärder

Vi utformar arbetssätt och metoder för unga vuxna 18-25 år med fokus på arbetsliv/sysselsättning. Att unga människor får en plats i samhället och känner sig behövda är avgörande för deras framtid. Vi behöver även utveckla insatserna i vår egen verksamhet med arbetsträning för personer som inte tas emot inom Jobbtorg Stockholm. Planerade arbetsmarknadsåtgärder anpassas till budgetramen.

2.11 Övrigt

Personaltal

I slutet av år 2009 var antalet månadsavlönade var 1 209 personer. Andelen yngre medarbetare 20-29 år är låg, 6 %. För 30-39 år är andelen 17 %, medan åldersgrupperna 40-49 år och 50-59 år vardera är 31 % och 60-65 år utgör 15 % av de anställda. I tabellen nedan över månadsavlönade per 2009-12-31 har ålderskategorin 60-65 år delats upp årsvis för att tydliggöra de kommande årens pensionsavgångar under planperioden.

ÅLDERSGRUPP	KVINNOR	MÄN	TOTALT
20-29 ÅR	60	14	74
30-39 ÅR	177	26	203
40-49 ÅR	308	64	372
50-59 ÅR	336	48	384
60 ÅR	29	5	34
61 ÅR	36	4	40
62 ÅR	18	4	22
63 ÅR	28	11	39
64 ÅR	16	1	17
65 ÅR	21	3	24
Totalt	1029	180	1209

Sänka sjukfrånvaro och skapa en hög frisknärvaro

Under 2009 hade vi en sjukfrånvaro på 9,8 % vilket gör detta till en av våra stora utmaningar för planperioden, att sänka sjukfrånvaron och tillsammans skapa en hög frisknärvaro. Vi kommer att arbeta med hälsa och frisknärvaro på flera nivåer, på olika sätt. Vi ser delaktighet som den viktigaste faktorn för att påverka sjukfrånvaron. Verktyg för arbetet med hälsa och hög frisknärvaro är bland annat: Stockholms personalpolicy, samverkansavtal och APT, Skärholmens värdegrund och hälsopolicy, tydligt ledarskap och kreativitet, ansvar och delaktighet, systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete, kompetens- och personalförsörjning, "Hälso-palett" av möjliga friskvårdsaktiviteter och samarbete med Previa.

Övertalighet

Valfrihetssystem, avveckling och omstrukturering främst inom äldreomsorgen kan komma att medföra kostnader för övertalig personal. Vi ska effektivisera och intensifiera arbete med personalplanering samt skapa delaktighet och engagemang hos medarbetarna.

Hållbart medarbetarskap och ledarskap

Vi arbetar med organisationsutveckling och ett tydliggörande av ledningsstrukturen. Vi ska arbeta med att skapa delaktighet och medarbetaransvar. Det handlar om att bjuda in till dialog, vara öppen för förändringar, ha mod och viljan att pröva nya idéer. Vi eftersträvar ett gott och hållbart ledar- och medarbetarskap i stadsdelen.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Förändringar under perioden

Skärholmen arbetar aktivt med omstruktureringar i sina verksamheter och anpassar dem till brukarnas behov och efterfrågan, utifrån de ekonomiska förutsättningarna. Medarbetarnas medvetandegrad om budgethållning är hög. Varje månad förs en dialog mellan chefer, medarbetare och ekonomiavdelningen om budgetläget. Vi vidtar åtgärder när avvikelser i verksamhet och budget uppstår. Säkerhetsarbete och den interna kontrollen ska utvecklas med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen. Vi ska ständigt söka efter små och stora förbättringar i våra verksamheter till nytta för Skärholmens medborgare och brukare. Med resultatbaserad styrning ska vi hålla fokus på effekt och målgrupp, genom att följa upp och utvärdera resultat ska vi justera aktiviteter och arbetssätt när det behövs.

Stadsdelen kommer även fortsättningsvis att arbeta för att utnyttja resurserna på ett effektivt sätt, vilket temporärt kan ge omställningskostnader. Lågkonjunkturen kan komma att märkas i ökad arbetslöshet och kan ge ett ökat behov av försörjningsstöd. Osäkerhetsfaktorer inför 2011 utöver detta är pris- och löneökningar, kostnader för sjukfrånvaro samt förändringar i efterfrågan på förvaltningens verksamheter och därmed övertalighetskostnader. Kostnader för vård och behandling är ytterligare en faktor som kan påverka stadsdelens kostnader.

Vid Sättra vård- och omsorgsboende finns överkapacitet i förhållande till befolkningsutvecklingen. Där finns också höga lokalkostnader. Hyran beräknades till 10 mkr efter ombyggnad från servicehus till vård- och omsorgsboende, enligt nämndbeslut, men ombyggnadstillägg på 7,5 mkr tillkom. Lokalkostnaden är därmed 17,5 mkr, lägenhetshyror ger intäkter på 8 mkr och resterande nettokostnad på 9,5 mkr måste förvaltningen täcka. Ramavtal med Micasa för äldreboenden är 1000 kr/kvm, men med ombyggnadstillägget ovan uppgår kostnaden vid Sättra till 1700 kr/kvm.

Budgetram för år 2010, samt 2011-2013

Skärholmen	Budget 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Kostnader	913,0	908,7	907,6	908,3
Drift och underhåll	908,9	903,9	902,8	902,8
Avskrivningar	2,1	2,7	2,8	3,3
Internräntor	2,0	2,1	2,0	2,2
Intäkter	-269,7	-269,7	-269,7	-269,7
Netto	643,3	639,0	637,9	638,6
KÖV kommunövergripande verksamhet	-248,7	-248,7	-248,7	-248,7
Netto exkl KÖV	892,0	887,7	886,6	887,3
Investeringar				

Utgifter	10,2	6,2	11,2	6,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	10,2	6,2	11,2	6,9

3.1 Drift

Ekonomiska förutsättningar

Hanteringen av statsbidrag för flyktingmottagande (KÖV, kommunövergripande verksamhet) är förlagd till Skärholmen. Detta påverkar vår budgetram med -248,7 mkr 2010. I samband med förändringar i hanteringen kan intäkterna komma att förändras under de kommande åren, men en beräkning är svår att göra i dagsläget.

Budgetramen för drift och underhåll är sänkt med 5 mkr 2011 och ytterligare 1,1 mkr inför 2012. Detta avser från staden förväntade besparingar för administration och effektiviseringar. Kontaktcenter, gemensam ekonomihantering och gemensam IT-service, tillsammans med gemensam lönehantering och upphandlingsfunktion på servicenämnden beräknas tillsammans innebära besparingar för staden.

Åren 2011-2013 har beloppen för räntor och avskrivningar ändrats. Investeringsbudgeten minskar över åren, vilket beskrivs nedan. I verksamhetsprogrammet 2010 har omslutningsökningar på 78,1 mkr påverkat kostnads- och intäktsram. Dessa har enligt anvisningarna inte medräknats här.

Resultatdispositioner

Bokslutet 2009 visade ett överskott på +5,9 mkr före och +0,6 mkr efter resultatdispositioner. Överföringen av resultat till 2010 blev +9,2 mkr.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

För anläggningstillgångar ökar kapitalkostnader i form av avskrivningar och internränta under perioden 2011-2013 från 4,8 mkr till 5,5 mkr. Det blir konsekvensen av nyinvesteringen Aktivitetsparken Ängen. Kapitalkostnader för maskiner och inventarier som anskaffats genom anslaget för investeringar påverkar verksamhetens egen budget och ska finansieras inom ramen. Drift av nya parkinvesteringar ska skötas av ordinarie verksamheten för stadsmiljö i egen regi. Vi beräknar ingen kostnadsökning för det.

IT-utveckling.

På grund av centraliseringen av IT kommer vi inte att upprätta någon lokal utvecklingsplan för IT. Stadsdelen planerar heller inga ytterligare förändringar eller implementeringar av försystem till Agresso. Användandet av LISA självservice ska dock öka för att effektivisera personal- och lönehantering.

3.2 Investeringar

Investeringar i parker och grönområden

Stadsdelsnämndens investeringsplan baseras på parkplanen. Den är utarbetad i samarbete med boende och brukare i stadsdelen och avser trygghet och trivsel-frågor för alla åldrar. Vid årsskiftet 2010-2011 kommer det inte att finnas pågående projekt i förvaltningen. Aktivitetsparken Ängen beräknas vara klar under verksamhetsåret 2010.

Planerade parkinvesteringar är följande: Granholmens parklek under perioden 2011-2012 för 7 mkr och i Vårberg under 2013-2014 för en kostnad av 5,0 mkr. Förslaget för planerade investeringar är godkänt av Trafikkontoret och ligger för beslut hos kommunstyrelsen. För beslutade medel sker standardförbättringar avseende säkerhet och utrustning i parklekar. Vi kommer att beakta möjligheter till spontanidrott i parkerna.

Investeringar för inventarier och maskiner

Förvaltningen använder investeringsmedel för inventarier och maskiner enligt behov inom den möjliga budgetramen under planeringsperioden.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Stadsdelen har ingen betydande projekt som inte är investering.

4. Övriga redovisningar

Energieffektivisering:

Under planperioden byter förvaltningen ut gamla fastigheter i aktivitetsparken Ängen och Vårgården. Dessa nya lokaler är välisolerade och vi beräknar att elförbrukningen för uppvärmning kommer att halveras.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

En av förvaltningens viktigaste uppgifter är de lokalstrategiska frågorna. I dessa frågor ingår ekonomi, om- och nybyggnation, säkerhets- och underhållsfrågor, lokalbehovsanalyser med mera. Vår bedömning är att det är svårt att påverka kostnaderna vid både ombyggnad och nybyggnad eftersom det är fastighetsägaren som delvis styr kvalitetskraven. Då vi är bundna av upprättande ramavtal är det slutligen de enskilda förvaltningarna och eller brukarna som får betala. Då behoven av lokaler och dess utformning skiftar under ganska korta tidsperioder så anser vi att lokaler bör byggas mer flexibelt för att kunna nyttjas av olika verksamheter under sin livslängd.

Förskola

Förskolorna i Skärholmen består av äldre fristående förskolor som byggdes i samband med att bostadsområdena växte fram i Skärholmen. De nästföljande tio åren genomfördes kompletteringar av förskolorna. Förskolorna är i huvudsak fristående, ett fåtal är inrymda i bostadshus. Under senare år har det byggts nya för-

skolor i stadsdelen. Dels för att behovet av förskoleplatser har ökat och dels för att gamla nedgångna förskolor har renoverats och ersatts av nya.

Stöd till personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inkl. hemlösa

Staden har ett relativt stort behov av gruppboendestäder. Behovet av fler gruppboendestäder bevakas vid varje nyproduktion av bostäder som aktualiseras i stadsdelen för att tillgodose den kö som finns i stadsdelen och rådande kö i staden. Flera nybyggnadsprojekt för bostäder har startat och planeras att starta, medan andra redan är långt framskridna och kommer att påverka stadsdelens lokalplanering de närmaste tre åren. I flera av de nya framtida bostadsprojekten har förvaltningen lämnat in önskemål om nya gruppboendestäder.

Omsorg om äldre

Lokalerna inom äldreomsorgen består av delar av Skärholmens servicehus med 130 lägenheter som för närvarande renoveras och skall efter renovering övergå till trygghetsboende. På Vårbergs vård- och omsorgsboende återstår för förvaltningen bara en halv avdelning med 11 platser för personer med Huntingtons sjukdom. Sättra vård- och omsorgsboende som ligger i Sättra har 127 platser med heldygnsoomsorg.

Administrativa lokaler

De administrativa lokalerna består av Bodholmsplan 2, med cirka 1,5 plan. Restande del av förvaltningens yta hyrs i andra hand av Arbetsförmedlingen, Skatteverket och Försäkringskassan. Ett Servicekontor har inrättats på samma yta som stadsdelens Medborgarkontoret. Där lokaliseras Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Skärholmens stadsdelsförvaltning samt ett nystartskontor tillsammans på entréplanet på Bodholmsplan 2. Därmed ökar servicen för medborgarna och hyresintäkterna för stadsdelsförvaltningen.

Övriga lokaler

Övriga lokaler består av bland annat ett stödboende, områdeskontor inom individ- och familjeomsorgen, beroendecentrum tillsammans med Landstinget och Älvsjö stadsdelsförvaltning, resursenheten inom barn och ungdom, ungdomsmottagning, öppna förskolan, lokaler för fritidsverksamhet för barn och ungdom med flera.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskola

USK:s befolkningsprognos visar på en ökning av antalet förskolebarn 1-5 år, om ca 4,3 %, fram till år 2017. Antalet barn i förskolan är för närvarande 1 386 (januari 2010). Stadsdelsförvaltningen har hittills klarat barnomsorgsgarantin och barngrupperna består av färre barn än, stadens rekommendationer. Tillfälliga behovstoppar förväntas kunna lösas inom befintligt lokalbestånd. Stadsdelsförvaltningen kan se ett ökat behov av nya förskoleplatser, främst då i Skärholmen och Vårberg.

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett områdesprogram gällande nyproduktion av bostäder i Skärholmen. Bostäderna förväntas dock inte vara färdigställda inom den närmaste 2-årsperioden, vilket påverkar efterfrågan av förskoleplatser. Ett förslag på en ny förskola mellan Vårberg och Skärholmen planeras ihop med det nya bostadsprojektet efter Vårbergsvägen.

Stöd till personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inkl. hemlösa

Stadsdelsförvaltningen kommer i princip att ha ersatt samtliga äldre, av länsstyrelsen icke godkända, gruppboenden år 2011. Planering pågår för nybyggnation av gruppboendestäder, vilka beräknas färdigställas under år 2011 till 2013. Samliga planerade och tillkommande gruppboendestäder beräknas täcka stadsdelsförvaltningens förväntade behov.

Omsorg om äldre

Skärholmens äldre befolkning (65-80+) förväntas minska med 12 personer under perioden 2009-2013. I ett längre perspektiv mellan 2012 och 2018 förväntas åldersgruppen 65-79 år öka med 82 personer, medan åldersgruppen 80+ fortsätter att minska med 53 personer.

Stadens valfrihetsreform, som innebär att den äldre själv väljer var hon/han vill bo kan påverka efterfrågan av tjänster inom omsorgen om äldre i Skärholmen. Eventuella efterfrågeförändringar är svåra att förutse. Stadsdelsförvaltningen ser varje år över att efterfrågan och utbud av lokaler överensstämmer, och vidtar åtgärder när det behövs.

Administrativa lokaler

Genom centralisering av administrativa funktioner har lokalbehovet minskat. På grund av den stora anhopningen av besökare på medborgarkontoret, servicekontoret och arbetsförmedlingen letar servicekontoret tillsammans med förvaltningen efter lösningar på detta.

Övriga lokaler

Befolkningsstrukturen påverkar i vissa fall lokalbehovet mer än befolkningsprognosen. Förvaltningen förväntar sig inga större förändringar under perioden.

5.3 Kapacitet

Förskola

Den totala förskoleytan uppgick 2010 till 17 746 kvm. Hyra kronor per kvm/år beräknas under 2010 uppgå till 1 255 kr. Förvaltningen har ökat kostnaderna för förskolorna dels på grund av en ökad efterfrågan på förskoleplatser och dels för att de nytilkomna förskolorna har högre hyror.

Stöd till personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inkl. hemlösa
Samtliga befintliga gruppboendestäder är fullbelagda, totalt finns det 69 brukare som bor i stadsdelens gruppboendestäder. En ny servicebostad med 10 platser beräknas komma i gång mars-april 2010.

Omsorg om äldre

Antal boendeplatser (vård- och omsorgsboende) 2010 beräknas till 138.

Antal servicehuslägenheter 2010 beräknas till 90. Under planperioden kommer dessa att omvandlas till Trygghetsboende.

Ytan 2010 beräknas uppgå till 19 521 kvm.

Hyra kr per kvm/år är 2010 beräknas till 1142 kr.

Beräknad bruttohyreskostnad 2010 beräknas till 22,3 mkr.

Förvaltningen har ökat hyreskostnaderna jämfört med tidigare år bland annat med anledning av ombyggnaden har fastigheten Frösätra 1 (f.d. servicehus) till Sättra vård- och omsorgsboende, ett boende med heldygnsomsorg och totalt 127 boendeplatser.

Administrativa lokaler

Ytan består av 1019 kvm. I mars 2010 arbetade 32 personer i den administrativa delen av lokalen på Bodholmsplan, vilket är en minskning med 5 personer sedan 2009.

Övriga lokaler

Förvaltningen har full kapacitet i sina lokaler.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet**Förskola**

Arbetet med att ersätta nedgångna förskolelokaler vid Frimurarvägen 7, Vårholmsbackarna 114 och Stångholmsbacken 97, kommer att fortgå under 2010. I det pågående bostadsprojektet efter Vårbergsvägen, har förvaltningen ett förslag om en ny förskola för att kunna möta framtida behov.

Stöd till personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inkl. hemlösa

Vid nybyggnationer av bostäder vid Sättra stall har förvaltningen lagt in intresse av två gruppboendestäder för 6 platser i varje. Beräknas vara klart 2012-2013.

Vid nybyggnationer av bostäder utefter Vårbergsvägen har förvaltningen lagt in intresse för 3 gruppboendestäder för 6 platser i varje. Beräknas vara klart 2012-2013.

Omsorg om äldre

Skärholmens servicehus renoveras och kommer successivt att omvandlas till trygghetsboende varefter renoveringen blir klar. Renoveringen/omvandlingen beräknas vara helt klar våren 2011.

Administrativa lokaler

Förvaltningen har kontinuerligt genomfört anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan på lokaler.

Övriga lokaler

Planer på att byta ut Vårgårdens och Ängens parkleks byggnader som är i dåligt kondition, till nya funktionella lokaler pågår.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

Nyproducerade förskolor genererar orimligt höga hyror. Det skapar höga hyror för förvaltningen som inte helt täcks i budgeten. Det krävs en utbyggnad av förskolan för att kunna bibehålla de små barngruppernas storlek samt för att kunna ersätta gamla nedgångna förskolor. Staden bör därför skapa incitament för samtliga aktörer för en utbyggnad som ger nya kostnadseffektiva förskoleplatser.

Stöd till personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inkl. hemlösa

Hyreskostnaderna förväntas öka allt eftersom nya gruppboenden färdigställs och startar. Förvaltningen har dock lyckats hålla nere kostnaderna och beräknar att kostnaderna kan finansieras inom fastlagd budgetram.

Beräknad bruttohyreskostnad per år (kostnadsnivå 2010) med hänsyn till lokal-förändringar under året, inklusive moms: cirka 9,5 mkr

Beräknad hyresintäkt per år (kostnadsnivå 2010): 4,2 mkr

Netto: 5,3 mkr

Omsorg om äldre

Förvaltningen genomför kontinuerligt anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan på lokaler och förvaltningen beräknar att stadsdelens lokalkostnader inom verksamhetsområdet äldreomsorg kommer att minska under perioden.

Beräknad bruttohyreskostnad per år (kostnadsnivå 2010) med hänsyn till lokal-förändringar under året, inklusive moms: cirka 22,3 mkr

Beräknad hyresintäkt per år (kostnadsnivå 2010): cirka 10,6 mkr

Netto: 11,7 mkr

Administrativa lokaler

Beräknad bruttohyreskostnad per år (kostnadsnivå 2010) med hänsyn till lokal-förändringar under året, exklusive moms: cirka 2 mkr. Beräknad hyresintäkt per år (kostnadsnivå 2010): 0,5 mkr. Netto: 1,5 mkr.

Övriga lokaler

Förvaltningen genomför kontinuerliga anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan på lokaler. En viss förhöjning av hyreskostnader kommer att ske på våra parklekar vid nyproduktion.

5.6 Övrigt

Befolkningen i Skärholmen förväntas att öka med ca 6,5 % fram till år 2017. Ökningen syns tydligast i åldersgruppen 6-12 år, där ökningen är beräknad till cirka 15 %. Mellan 19-64 år förväntas ökningen vara 8,5 %. Åldersgruppen 16-18 år förväntas sjunka med cirka 7,9 %.

Ca 75 % av Skärholmens medborgare är mellan 19-64 år.

Stadsbyggnadskontoret har utarbetat ett områdesprogram gällande nyproduktion av bostäder i Skärholmen, detta kan påverka ålderstrukturen i stadsdelen. Det totala tillskottet uppskattas till cirka 1500 lägenheter fram till år 2012. Detta kommer att påverka efterfrågan av stadsdelsförvaltningens verksamheter och därigenom behovet av lokaler, vilket ställer krav på förvaltningens lokalplanering. Dessa bostäder förväntas dock inte vara färdigställda inom den närmsta treårsperioden.

Skärholmens stadsdelsnämnds lokalförsörjning genomsyras av att samtliga lokaler ska vara väl anpassade till respektive verksamhet och att lokalutnyttjandet ska vara resurs- och kostnadseffektivt. Därutöver ska samtliga lokaler vara tillgängliga för människor i livets alla skeenden och kunna nyttjas flexibelt vid förändringar av behov och verksamhet.

Genom en systematisk och effektiv lokalplanering innefattande aktiva hyresförhandlingar har personalen på ett berömvärt sätt lyckats minska stadsdelsnämndens kostnader för lokaler, vilka för närvarande är nere i 6,5 % av bruttoomslutningen. Förvaltningen genomför kontinuerliga anpassningar och lokaleffektiviseringar utifrån rådande behov och efterfrågan samt söker lösningar för samutnyttjande av befintliga lokaler.

Bilagor

- Tabellbilaga till treårsplan 2011-2013